

14. ОКТОБАР

ЛИСТ РАДНОГ КОЛЕКТИВА
ИНДУСТРИЈСКО-ГРАЂЕВИНСКОГ ПРЕДУЗЕЋА
„14. ОКТОБАР“ – ОБРЕНОВАЦ

ГОДИНА II • БРОЈ 17 • АВГУСТ 1970 • ИЗЛАЗИ ЈЕДАНПУТ МЕСЕЧНО • БЕСПЛАТАН ПРИМЕРАК

Камен ио камен...

У последња два броја „14. октобра“ потражили смо одговор на питање шта за колектив значи уштеда од два посто. Од само два посто. Односно, да на сваких сто динара предвиђених и непредвиђених трошка (материјала, струје, горива и мазива и другог) уштедимо само два динара. А та два динара уштеде у укупним нашим трошковима донели би нам у току једне године седам нових камиона или исто толико нових двособних станова. Са три динара уштеде имали бисмо 10 камиона и 10 станова, а са четири — по четрнаест. Да не идемо даље.

Довољно је само да заврнемо славину трошка и динари чеће отицати. То међутим не значи да би сада требало у арматуру стављати мање гвожђа од предвиђеног или у мешалицу мање цемента. Не, то би представљало крађу, па и злочин, строго узевши. Међутим, то значи — не употребити материјала више од предвиђеног. (По оној лошој навици: шака цемента више није ништа). То даље значи да на нашим градилиштима не газимо по песку, цементу и ексерима које полако или сигурно „гута“ земљу; да укинемо праксу да нам електромотор ради „на празно“ док са другом разглабамо неку тему из приватног живота; да не поломимо оплату јер се она још једном или више пута може искористити; да не бришемо руке канцеларским папиром; да не ћаскамо телефоном, јер је поштанско бројило неумољиво — „откуца“ двобанке... И тако даље. Листа „ситних“ грехова је велика.

Уместо коментара могли бисмо расчланити ону народну: Један камен не представља неку вредност, зрно жита још мање. Али ако се предано и штедљиво сакупљају сваки камен и свако зрно, добиће се гомиле. Зато је ваљда и дубоко истинита и проверена та максима, та мисао: „Камен по камен палата, зрно по зрно погача“.

Ова иницијатива о уштедама од два одсто била би зато наша борба за бољу и бељу погачу.

ИЗ РАДА ОРГАНА УПРАВЉАЊА

ОТВОРЕНА ГРАДИЛШТА ФАБРИКА ОПЕКАРСКИХ ПРОИЗВОДА У ОБРЕНОВЦУ И ВАЉЕВУ

● УБУДУЋЕ: 8. АВГУСТ — ДАН ГРАЂЕВИНАРА СРБИЈЕ

На осмој седници Управног одбора Предузећа, која је одржана 17. августа, донето је, после живе дискусије чланова овог органа, неколико значајнијих одлука и закључака.

Осмим неколико предлога који су достављени Радничком савету Предузећа на разматрање (предлог правилника о утврђивању дохотка, предлог о утврђивању цене и услуга и услова продаје производа, измене и допуне правилника о техничкој заштити на раду, допуна правилника и пријему приварника на рад), донесене су одлуке о набавци новог аутобуса, о утврђивању цене јела и пића у радној јединици Друштвеног стан-

ИНТЕГРАЦИОНИ ПРОЦЕСИ

„14 ОКТОБАР“ У САСТАВУ ЗДРУЖЕНОГ ПРЕДУЗЕЋА?

У последње време стварају се гиганти у нашој земљи у свим областима привредне делатности и тако радне организације увреженим снагама и средствима успешније спроводе привредну реформу. Отварање наших граница према страном тржишту и настојање наше земље да се равноправно укључи у међународне економске односе, истакло је у први план неопходност организовања наше привреде.

Радне организације не могу у новим условима разједињено, уз сваштарску производњу, да воде равноправну борбу на иностраном тржишту и успешну конкуренцију на домаћем тржишту са организацијама исте гране. Зато се и наметнула потреба за стварањем економскија организација које могу да обезбеде високи обим производње и квалитетнију и јефтинију производњу. Стварање економскија организација треба у првом реду да помогне да се постигну већи резултати од постојећих, односно да се организације кроз тај процес доведу у бољи економски положај.

Имајући све то у виду и сагледавајући производне могућности у ИГП „14. Октобар“, јавила се идеја о стварању неке чвршће пословне везе са органи-

зацијама исте и сличне делатности ради заједничког испитивања и иступања на тржишту.

Као најпогодније организације за то одабране су: „Електротехничко предузеће „ЕЛАН“ из Београда, Машинарбраварско предузеће „Бранко Плећаш“ из Земуна и Молерско-Фарбарско предузеће „Колор“ из Земуна.

Анализом предмета пословања ових радних организација дошло се до сазнања да би здружила ових радних организација омогућило заокружење технолошког процеса производње и концентрацију средстава.

У зимајући у обзор и могућност добијања нових послова на београдском тржишту као и неликовидност која влада у привреди, преовладало је мишљење да се може само организован и са удруженим капиталом иступати и успешно носити са конкуренцијом.

Зато претставници ових радних организација већ дуже време воде разговоре о могућностима стварања чвршће пословне везе. Као резултат првих разговора дошло се до закључка да је за прву фазу најбољи облик пословне сарадње — оснивање здруженог предузећа у које би ушли ове четири радне организације.

Од претставника ових радних организација пре извесног времена формиран је иницијативни одбор а онда и стручне комисије, које су имале задатак да припреме најпре уговора о здруженом предузећу и економску анализу оправданости оснивања здруженог предузећа. Комисије су завршиле свој рад па је напрет уговора разматран још пре месец дана а економска анализа је разматрана 19. овог месеца.

На овим седницама усвојени су: напрет уговора и економска анализа са закључцима о економској оправданости оснивања здруженог предузећа и у том циљу је закључено да се:

● дана 28. VIII 1970. године одржи проширен састанак претставника све четири радне организације коме би присуствовали, поред чланова иницијативног одбора и напретом уговора о уласку у здружену предузеће, и то до 15. септембра ове године. До овога рока раднички савети донеће одлуке о расписивању референдума.

јативног одбора и комисија, претставници органа управљања, друштвено-политичких организација, одборници СО и стручни колегијуми односних радних организација. На овом скупу било разматрање економске анализе и утврђивање коначног текста и разматрање уговора о оснивању здруженог предузећа и усвајање коначног текста;

● до 15. IX. 1970. године одржати зборове радних људи у радним организацијама у циљу упознавања са економском анализом и уговором о оснивању здруженог предузећа;

● на дан 21. IX. 1970. године одржати седнице радничких савета и

● на дан 8. X. 1970. године одржи референдум у свим радним организацијама ради коначног изјашњења о оснивању и уласка у здружену предузеће.

М. З.

ПОСЛЕДЊА ВЕСТ

ПОЛИТИЧКИ АКТИВ О ЗДРУЖЕНОМ ПРЕДУЗЕЋУ

Политички актив четири предузећа („14. октобар“, „Елан“, „Бранко Плећаш“ и „Колор“) саставо се 27. августа у просторијама „Елана“ на Новом Београду и расправљао о првом пројекту иницијативног одбора за стварање здруженог предузећа.

Уводно излагање поднео је Михаило Марчета, главни директор „ИГП „14. октобар“. После живе дискусије закључено је да се радници свих предузећа упознају са економском анализом иницијативног одбора и напретом уговора о уласку у здружену предузеће, и то до 15. септембра ове године. До овога рока раднички савети донеће одлуке о расписивању референдума.

ИЗ РАДА ОРГАНА УПРАВЉАЊА ИНДУСТРИЈСКОГ ГРАЂЕВИНСКОГ ПРЕДУЗЕЋА „14 ОКТОБАР“

СЕДМА СЕДНИЦА РАДНИЧКОГ САВЕТА

МЕРЕ ЗА ИЗВРШЕЊЕ ПЛАНСКИХ ЗАДАТКА — ГЛАВНИ ЗАДАТAK СВИХ РАДНИКА

Седница Радничког савета од 30. јула ове године била је по броју одлука и закључака једна од најбогатијих.

Чланови овог органа усвојили су најпре Извештај о резултатима полугодишњег пословања, који ће потом ићи пред радне јединице. Овом приликом усвојени су и закључци које је израдила радна група Управног одбора у циљу извршења производног плана за ову годину.

МЕРЕ ЗА ИЗВРШЕЊЕ ПРОИЗВОДНО-ФИНАНСИЈСКОГ ПЛАНА:

— Радна јединица МТП залажиће се да се упосле сви слободни капацитети ради обезбеђења реализације, како би пословала бар на граници рентабилитета. У том циљу она мора да прави месечну реализацију, до краја ове године, од 37 милиона стarih динара.

— У Радној јединици за производњу грађевинског материјала — погон Обреновац — обезбедити месечну реализацију производа од 75 милиона динара, да би се до краја године на тај начин остварили плански задаци.

— Радници фабрике глинских производа у Ваљеву треба да произведе најмање 31 до 32 хиљаде ЈНФ како би погон могао пословати на граници рентабилитета.

— Радна јединица Аруштвени стандард мора убудуће више да се заложи око исхране и смештаја радника јер то је утиче на продуктивност рада.

— Грађевинска оператива у Обреновцу и Београду добијаје су у мерама конкретне раднике, које ће уз побољшану организацију пословања (припрема оперативних планова, динамика испоруке материјала, употреба грађевинске механизације, увођење система мрежног планирања и др.), морати да изврше.

Тако, према одлуци, треба завршити радове на стамбеној згради П-4 — Млин, а у насељу Циглана завршити, поред започетих 20, још 20 нових стамбова. Такође завршити радове на објектима ВП Обреновац и Београд. Обавезно је завршити радове и на фабрици глинених производа у Обреновцу, као и радове на реконструкцији фаб-

рике у Ваљеву. Станове у насељу Жарково I треба завршити самачким собама у којима стапнују радници предузета износинују фазу (две стамбене зграде) у ће убудуће: за Обреновац 40 нових динара, за Ваљево 30, за Жарково и Гроцку по 20, а за Земун 15 нових динара.

— У Радној јединици Трговине и снабдевању окончати послове око отварања нових продавница грађевинског материјала.

— Радне јединице Дирекције побринуће се за завршење послова за које су пробијени рокови (доношење правилника, ценовника и др.), а Служба општих и кадровских послова и Техничка служба добије су за

затак да заврше све припремне послове око отварања нових прадилишта у Београду, Обреновцу као што су: Жарково III, Железник (150 станови), Гроцка (20), зграда П4/Ц-50, станови у Улици Вука Карапића (30) у блоку Бирића (100), старачки дом и др. Исто тако, треба окончати преговоре за послове на Савском венцу, хали „Змаја“ и око локације за изградњу 250 станови у Новом Београду и у Земуну.

Ова служба ће се посебно заложити да се окончају преговори са ВП Београда за адаптацију неких објеката у Београду и изградњу нових на Мору који би се обезбедили послови за предстојећи зимски период.

ПРЕДЛОГ, НАБАВКЕ, НОВЕ СТАНАРИНЕ, ОРОЧЕЊЕ СРЕДСТАВА

На овој седници Раднички савет је одлучио да се прода аутомобил „Пежо-404“, путем ли-литације, са почетном ценом од 20.000 н. динара.

Одлучено је и да се набаве неопходна основна средства: два камиона, две камионске приколице, два путничка аутомобила („ами-8“), 10 двословних вагонета, три конзолне дизаљице, два первибратора са мотором на унутрашње сагоревање, једна мешалница за малтер, три електромотора разне јачине, један редуктор (без мотора), два браника, као и већи број предмета инвентара и ситног инвентара, и једно возило „комби“ за потребе Р.Л. трговине. Ове машине ће се набавити из средстава пословног фонда Предузећа.

Градилиште у Земуну — Стамбени блок у улицама Филипа Вишњића и Алаској

Висина месечне станарине у Жарково I треба завршити самачким собама у којима стапнују радници предузета износинују фазу (две стамбене зграде) у ће убудуће: за Обреновац 40 нових динара, за Ваљево 30, за Жарково и Гроцку по 20, а за Земун 15 нових динара.

За рачун Беочинске фабрике цемента извршиће се орочавање 200.000 н. динара на време од 10 година, на терет средстава Пословног фонда Индустриско-грађевинског предузећа „14 Октобар“ из Обреновца. Финансијско-књиговодствена служба овог предузећа извршиће орочавање износа код Банке коју предложи Беочинска фабрика цемента.

Услов орочавања:

— На сваких орочених 90.000 н. д. Фабрика се обавезује испоручити „14. Октобару“ 1.000 тona цемента и то почев од 1971. године.

— после пуштања новог погонија у рад, 1975. године, Беочинска фабрика цемента се обавезује повећати уговорене количине цемента за најмање 50 одсто и испоручити их „14. Октобару“.

На орочена средства одобриће се 5% камате годишње.

Орочена средства биће уплаћена:

- до 1. септембра 1970. године 20 одсто.
- до 31. марта 1971. године 40 одсто,
- до 31. марта 1972. године 40 одсто.

УСВОЈЕНИ СПОРАЗУМИ СА СИНДИКАТОМ

НАЈНОВИЈЕ

ПРОМЕНЕ КОД ТЕРЕНСКИХ ДОДАТКА

Коментаришући Правилник о расподели личних доходака, у прошлом броју листа објавили смо да се теренски додаци умањују са 20 одсто, ако је раднику у месту рада обезбеђена исхрана или смештај, а 30 одсто ако су му обезбеђени и смештај и исхрана.

РАДНИЧКИ САВЕТ предузећа је, у међувремену, на седници од 30. јула ИЗМЕНИО ДЕО ПРАВИЛНИКА КОЈИ СЕ ОДНОСИ НА УМАЊЕЊЕ ТЕРЕНСКОГ ДОДАТКА. Тако, према овој измене, умањење теренског додатка у случају КАДА ЈЕ У МЕСТУ РАДА ОБЕЗБЕЂЕН СМЕШТАЈ ИЛИ ИСХРАНА ИЗНОСИ 10 ОДСТО, а ако су на терену обезбеђени и СМЕШТАЈ И ИСХРАНА ОВО УМАЊЕЊЕ ИЗНОСИ 20 ОДСТО.

предузимати ради заштите Синдиката ставила радна организација. Примедбе су стављене на седници овог органа од 10. фебруара ове године и достављене Градском одбору Синдиката. Главни директор овлашћен је да потпише споразуме, а у његовој одсутности споразуме може потписати и помоћник главног директора.

Главни директор је овлашћен да са Занатско-грађевинским предузећем „Обнова“ потпише споразум о пословно-техничкој сарадњи. Усвојени су овом приликом и приговори на решења о стартној основи личног дохотка Живорада Стевановића, Драгослава Димитрића, Душанке Пановић, Саве Вукотића, Боривоја Петровића и Драгојла Врељанског (2).

СЕДМА РЕДОВНА СЕДНИЦА УПРАВНОГ ОДБОРА

ПРИПРЕМИТИ МЕРЕ ЗА ГОДИШЊЕГ ПЛАНА

Чланови Управног одбора усвојили су на седмој седници (20. јул 1970.) информацију о извршењу одлука које је овај орган донео на ранијој седници (27. маја), затим Извештај о резултатима пословања радне организације у првом полугођу ове године и образовали комицију за процену неких стамбених зграда. Исто тако донешено је и неколико одлука које се односе на додељивање помоћи, орочавање средстава и др.

Информација о извршењу одлука са раније седнице допуњена је са неколико нових заједничака:

— Сви руководиоци радних јединица који пису на време доставили информацију о извршењу одлука дужни су да то учине до 8. августа.

— Служба општих, кадровских и правних послова треба да још једном умножи програме рада УО и РС и достави их свим извршиоцима. Сви пак руководиоци, према захтеву Управног одбора, треба да се строго придржавају поменутих програма рада и да о извршењу програма достављају информације служби општих, кадровских и правних послова, у писменој форми.

— Закључак Управног одбора (од 27. маја) о побољшању резултата рада фабрике глинених производа треба, енергично и ефикасно спроводити.

На наредој седници разматраће се оперативни план послова

После усвајања Извештаја о резултатима пословања у првом полугођу образована је радна група (Михајло Марчета, главни директор предузећа, Душан Шевић, председник УО и Милован Зоговић, саветник за економска питања) који ће на основу Извештаја сачинити предлог за допуну мера ради извршења производно-финансијског плана за 1970. годину.

ИЗ РАДА ОРГАНА УПРАВЉАЊА ИНДУСТРИЈСКОГ ГРАЂЕВИНСКОГ ПРЕДУЗЕЋА „14 ОКТОБАР“

ОСЕМА СЕДНИЦА РАДНИЧКОГ САВЕТА

Привремене норме за погон у Ваљеву

Чланови Радничког савета по забавили су се на осмој седници Ценовником радова за грађевинску оперативу, нормама фабрике глинених производа у Ваљеву, прерасподелом радног времена у предузећу и преносом транспортних средстава радна јединица Друштвеног

стандарда радној јединици Машино-транспортног парка.

Ценовник радова примењива-
не се, као привремени акт, до 30. септембра ове године, а шефови градилишта били су дужни да до 10. августа доставе писмене примедбе Комисији.

Норме за Фабрику глинених производа у Ваљеву примењи-

Назив машине и радног места	Број извршиоца	Појединачна норма за раднике у ЈНФ	Примедба
1. Багер ведричар	1	30.800	Појед. норма опеке
2. Дерзиниста	1	30.800	"
3. Пескари	6	4,7 m ³	Појед. норма m ³ песка
4. Вакум преса	1	30.800	Појед. норма опеке
5. Одузимач опеке	1	29.400	"
6. Летвар сир. опеке	1	30.800	"
7. Уговар, аутомат.	1	30.800	"
8. Претовар аутом.	1	29.400	"
9. Летвар суш. оп.	1	29.400	"
10. Чистач хале	2	29.400	"
11. Пекачи пећи	4	28.000	Групна норма
12. Помоћници	4	28.000	"
13. Котлари	4	30.800	"
14. Печењари	7	3.500	Појед. норма за изд. на плац
15. Печењари	8	3.000	Појед. норма за изд. на брдо
16. Слагачи опеке	4	6.500	Појед. норма сл. оп.
17. Бравари	2	28.000	Групна норма
18. Електричар	1	28.000	Појединачна норма
19. Чистач плаца	1	28.000	Месечни просек оствар. реал. целе фабрике глинених производа у Ваљеву.
20. Технички руков.	1	28.000	
21. Машински техн.	1		
22. Пословова			

ваће се у току VII, VIII и IX месеца ове године:

Преношењем транспортних средстава Друштвеног стандарда Машинском парку истовремено је одлучено да убудуће сва транспортна средства, која се буду набављала за потребе предузећа, припадају овој радној јединици. Изузетак ће чинити путничка кола која ће се набавити за потребе Дирекције.

Радници-возачи ових средстава такође ће бити распоређени у радну јединицу машинског парка са досадашњим примјенима.

Радна јединица Машинског парка ће у будуће својим средствима вршити услуге другим радним јединицама и месечно испостављати фактуре у висини планираних трошкова за свако возило. Управници ових радних јединица могу посебним уговором прецизније регулисати услове за коришћење средстава.

ПОД ТАЧКОМ — РАЗНО

БЛАГОВРЕМЕНО И ТАЧНО

Последњих неколико седница Радничког савета биле су „жртве“ дневним редовима, али и одлукама и закључцима под такозваном тачком — Разно.

Тако је на седмици поред осталог одлучено:

— Радна јединица за производно-техничка питања и набавна служба треба да обезбеде материјале за традиције у Бубањ-потоку;

— Књиговодствено-финансијска служба добила је задатак да води рачуна о правилној исплати теренског додатка. (Дешавало се да се радницима седме групе додатак исплаћује по другој групи);

— У погледу благовременог обезбеђења радне снаге (тесара) на време достављати требовања, али да се не требује преко предвиђања производно-финансијског плана;

— У Друштвеном стандарду треба се побринути да се у грађевинској оперативи у Београду радницима обезбеди поред ручка и вечера;

— Набавна служба треба свакодневно да обилази традиције у циљу обезбеђења грађевинског материјала.

На осмој седници речено је:

— Што пре обезбедити столарију и потребан број возила за градилиште у Бубањ-потоку.

— У фабрици опекарских производа у Ваљеву надлежни руководилац треба записнички да контактује да ли је угља квалитетан и ако није да одмах рекламира, како се не би десило да се угља употреби па тек онда рекламира.

ЗАКОНИ У ПРИПРЕМИ

ИЗДАЈАЊЕ СРЕДСТАВА ЗА СТАМБЕНУ ИЗГРАДЊУ

Приводи се крају рад на Предлогу закона о издавању средстава за стамбену изградњу, чији је Нацрт Савезна скупштина прихватила на заседању пред летњи распуст. Тада су посланици ставили неколико примедба на понуђена решења, која треба да нађу место у новом тексту.

Најважнији од њих садржао је закључак два одбора Привредног већа — за план и финансије и за друштвено-економске односе, који су се изјаснили против законског регулисања материје о фондовима солидарности.

Наиме, Комисија за ревизију и кодификацију закона из стамбене области, која је саставила текст, унела је у њега и нешто ближе норме о праву општина на доношење одлука да се део средстава прикупљених за изградњу станова засебно орочи и да се из тако формираног фонда дају кредити за станове радника са малим примањима, или запосленим у нискоакумулативним организацијама.

Потом је прогнозирати, али ће вероватно превагнути мишљење поборника законског регулисања, поготово што посланици у осталим скупштинским телима нису на овоме инсистирали.

Уместо тога, у Одбору Већа народа за социјалну политику чуло се мишљење да из пензијских и инвалидских фондова убудуће не би требало издавајати средства за решавање стамбених проблема њихових корисника. (До сада се из ових фондова издаваја допринос од 4% као и код осталих исплатилаца). Готово је сигурно да ово неће ући у текст Предлога чак ни као алтернатива, будући да би прихватење таквог решења значило повећање процента за исплату код осталих обvezника, што се не би могло допустити.

Уосталом, како се сазнаје, у припремљеним пројекцијама плана већ се рачуна да ће се из пензијских и инвалидских фондова издавајати допринос за стамбену изградњу по истој стопи као и у протеклом периоду.

ИЗВРШЕЊЕ

— Управни одбор је у том циљу наложио техничкој и планској служби да за наредну седницу сачине комплетан елаборат (оперативни план послова), и то по месецима и са фиксираним роковима.

— Лични доходи за јун исплатиће се онако како су обрачунати с тим да се примени Правилник о расподели личних доходака предузећа.

Процене, помоћи и орочење средстава

Комисија (Радован Петковић, правник, Божидар Мандић, економиста и Наталија Марковић), добила је задатак да пронеси стамбену зграду Алексе Симића из Обреновца (Ул. Војводе Мишића 207), помоћних просторија и плаца. Процену треба утврдити путем записника, према понуди власника, ради евентуалне куповине. О извршењу одлуке стараће се служба општих, кадровских и правних послова.

— Раднику Томиславу Станојевићу (Р. Ј. за производњу грађевинског материјала) додељена је помоћ од 400 динара, јер је био дуже од три месеца на боловању, а сам издржава породицу. Исплату ће извршити књиговодствено-финансијска служба на терет фонда заједничке потрошње.

Средства у висини од 200.000 динара орочиће се према предлогу Управног одбора на 10 година на терет Пословног фонда код банке, коју би предложила Фабрика цемента „Беочин“. Овај ће предлог бити поднет Радничком савету на разматрање и одлучивање.

Чланови поменута два одобра мислили су да је сувишно уносити детаљније регуле у закон. „Када је већ реч о солидарности — чуло се на њиховој заједничкој седници — чemu је прописивати законом? Ако већина утврди да треба образовати ове фондове и ако одмери њихову снагу, њену вољу ће поштовати и остали, па им треба препустити да уреде међусобне односе без сувишног уплатиња са стране“.

Ово на изглед не тако важно питање има дубљи значај. Јер и

АКТУЕЛНЕ ТЕМЕ

САМО УПРАВНИ ДОГОВОР У ГРАЂЕВИНАРСТВУ

Трибина „Борбе“ од 5. августа 1970. године донела је мишиљење ВЛАДИМИРА СТИЈЕЛОВИЋА, председника Синдиката грађевинских радника Југославије. Због значаја ове теме за грађевинарство доносимо, у нешто скраћеном виду, мишиљење друга Стијеповића.

„Услови живота рада грађевинских радника су специфични и веома тешки. Највећи део радног века проводе одвојено од породице, често раде и ван насељених места, здравствених и културних центара, послови су физички тешки, штетни по здравље, ради се на отвореном простору зими и лети, велики је број повреда и боловања, смињује се радна способност и животни век радника. Тако тешки услови живота и рада у грађевинарству морају имати утицаја код вредновања рада радника, што је случај у већини земаља. У европским земаљама грађевински радници су по висини зарада при врху лествице. Међутим, код нас је ситуација обратна. У 1969. години, на пример, радници ове гране по личним доходцима били су тек на 47. месту, од укупно 53 делатности. Отуда се млади људи тешко определују за грађевинске школе, а они који већ раде у грађевинарству у све већем броју прелазе у друге делатности или у иностранство.“

Оцењујући положај радника у грађевинарству Стјеповић наглашава чињеницу да у овој грани постоји мноштво сличних предузећа и прилична неорганизованост, па је Синдикат развио широку активност на постизању самоуправних споразума, и већ су постигнути први резултати. У свим републикама су већ потписани, или су пред потписивањем, споразуми о минималним условима стандарда радника, средствима за акумулацију пословној политици итд.

„Самоуправним споразумима радне организације су, пре свега, утврдиле критерије за вредновање рада у грађевинарству приликом прављења калкулација и понуда за иступање на тржиште. Споразуми садрже највиши износ личног доходка који припада неквалифицираном раднику за редовно радно време

и 100 одсто извршење норме, датак и критерији његове висине.

Споразумом о минималним стандардима животних и радних услова били су регулисани минимални стандарди смештаја, исхране и здравствене заштите које мора обезбедити свака радна организација. Међутим, треба истaćи да ови споразуми никако не значе „мешање“ у самоуправна права радних организација, јер они утврђују само основне и заједничке принципе и критерије на основу којих свака радна организација самостално регулише ова питања својим самоуправним актима...“

ПРЕГЛЕД ПОСЛОВАЊА

НАЈВЕЋИ РЕЗУЛТАТИ У ТРГОВИНИ И МАШИНСКОМ ПАРКУ

Пословни успех предузећа за 7 месеци ове године био је предмет разматрања на седници Управног одбора од 17. 7. 1970. године.

Остварени су следећи резултати:

— Укупан приход	29.067.175,38
— Утрошена средства	20.999.075,56
— Доходак	8.068.097,82
— Уговорене обавезе	476.402,19
— Законске обавезе	587.197,82
— Лични доходи	6.126.982,49
— Добит	877.515,32

Упоређујући ове резултате са остварењем за првих 6 месеци, може се запазити да се ради о знатном повећању, што је последица повољнијих услова за производњу и привредивање у току јула.

Тако је укупан приход повећан за 11,75 посто, укупно утрошених средстава већа су за 7,54 посто, а доходак за 24,45 посто. Бржи раст укупног прихода од утрошених средстава условио је овако висок пораст доходка и на крају висок пораст остварене добити за 44,73 процента.

Међутим, упоређујући ове резултате са планираним запажамо да они нису у потпуности остварени. Укупан приход је остварен са 78,05 одсто, доходак са 86,50 а добит са 62,75 посто.

На седници Управног одбора истакнуто је да се и поред знатног повећања обима пословања планови још увек не остварују иако у седмом месецу није било објективних тешкоћа које би спречавале извршење производних задатака. Производња и пословање још увек су оптерећени проблемима организационо-технолошке природе. Ово се пре свега односи на производњу грађевинског материјала у потонима Обреновац и Ваљево а затим и на делове грађевинске оперативе, где ни у седмом месецу нису у потпуности остварени планови производње.

Позитивна кретања су забележена у трgovini и нарочито у машинском парку где су плавни промети и услуга премашени, па су и финансијски резултати повољнији.

На крају је истакнуто да до краја сезоне колектив треба да уложи максималне напоре како би се остварили планирани производни резултати.

Стеван Узелац

ПРАВНИК САВЕТУЈЕ

ПРАВО РАДНИКА НА МАТЕРИЈАЛНО ОБЕЗБЕЂЕЊЕ

Радник коме је престао рад у радној организацији, за време привремене незапослености има право на материјално обезбеђење које се састоји у новчаној накнади, здравственој заштити, додатку на децу, накнади за трошкове превоза и селидбе и на новчану помоћ за време стручног образовања. Ово право радник остварује код општинског завода код којег је уплаћиван допринос за запошљавање, односно код кога је пријављен ради запошљавања, а преко решења које доноси директор завода.

Право на новчану накнаду има радник који има најмање једну годину непрекидног рада или осамнаест месеци са прекидима за последње две године, уколико се пријавио заводу у року од 30 дана по престанку рада и ако његови приходи или приходи чланова његове уже породице не подлежу плаћању пореза, односно доприноса у износу који премашује износ одређен одлукум републичке скупштине. Као време проведено на раду за остваривање новчане накнаде врачуна се и време привремене незапослености за које је радник примао новчану накнаду.

Време привремене незапослености не сматра се прекидом у раду при поновном остваривању права на новчану накнаду. Новчана накнада износи 50 одсто од просека личног дохотка радника за протекла три месеца и исплаћује се према укупном времену проведеном на раду. Најмање време на које радник има право на новчану накнаду је шест месеци а најдуже 24 месеци. Међутим, ако га је општински завод упутио на стручно оспособљавање, то време се продужава до истека времена одређеног за стручно оспособљавање, а то важи и за жену — радницу која има право на скраћено радно време због храњења детета.

Радник има право на новчану накнаду од првог дана по престанку његовог рада, ако поднесе захтев у року од пет дана, а ако касније поднесе

захтев новчана накнада му припада од дана подношења захтева. Исплаћивање новчане накнаде обуставља се ако се радник не јавља редовно надлежном општинском заводу или ако се налази на издржавању казне затвора. Право на новчану накнаду престаје ако се радник запосли, ако истекне време примања новчане накнаде, ако оствари право на пензију или заврши 65 година односно 55 година живота, ако постане трајно и потпуно неспособан за рад, ако оде на одслужење војног рока или до служење, ако оде на издржавање казне затвора дуже од три месеца, ако одбије запослење које одговара његовој стручној спреми и телесној општинском заводу у два узастопна рока и ако његови приходи пређу одређени износ.

Право на здравствену заштиту и додатак на децу остварује се по прописима у здравственом осигурању, односно по прописима о додатку на децу.

Раднику који сам нађе запослење у другом месту или га упуњује завод, припада право на накнаду за трошкове превоза и селидбе, али најмање 50 одсто од износа трошкова превоза, односно селидбе по тарифи највећтијег превозног средства. Висину накнаде утврђује скупштина општине.

Општински завод може одобрити новчану помоћ радницима за време стручног оспособљавања, односно преквалификовања ако их на то упућује ради запошљавања.

Накнада која се исплаћује дуже од 12 месеци повећава се за проценат за који су по расли трошкови живота у текућој години.

ГРАДИЛИШТЕ
У ЖАРКОВУ
ОБИМ ПОСЛОВАЊА
У СЕДМОМ МЕСЕЦУ
ЗНАТНО ЈЕ ПОВЕЋАН

АКТУЕЛНЕ ПРИВРЕДНЕ ТЕМЕ

Нова фабрика плочица

Средњорочним планом развоја косовскокаменичке општине предвиђа се стварање услова за већу експлоатацију богатих налазишта као лине и бентонита. Резерве ових руда процењене су на 3 милиона и 300 хиљада тона, а магнезита на преко милион и 200 хиљада тона. Сада је у току изградња фабрике керамичких плочица и већ крајем ове године се очекује почетак производње. У првој фази, уз улагања од око 400 милиона динара, биће изграђен капацитет од 750 милиона квадратних метара зидних и подних плочица. До краја 1975. године, када треба да прораде сви погони ове фабрике, биће уложено још толико.

Други значајан објекат у општини Косовска Каменица је фабрика електротопљеног магнезита. Ова фабрика радиће као погон „Магнохрома“ из Краљева. Изградња ове фабрике, почеће за две године и трајаће нешто више од годину дана, а у њу ће бити инвестирани 50 милиона динара.

Бездимно гориво

Стручњаци Енергоинвеста из Сарајева завршили су пробну производњу бездимног горива у постројењима комбината Косово у Обилићу. Првих 300 тона бездимног горива произведено је из угља Средњобосанских рудника (Бреза, Зеница, Кања). Намера је да се већ ове јесени бездимно гориво упути на тржиште заједно са специјалним пећима Wesse које се производе у Енергоинвестовом погону у Тузли. Предност бездимног горива — висока калорична моћ, сагоревање без отровних гасова итд. — као и пећи — високо коришћење топлотне моћи аутоматска регулација, мала потрошња и сл. — познате су. Разматра се и могућност подизања фабрике бездимног горива у Обилићу, а ис-

питује се и евентуална производња овог горива из косовских лигнита.

ПРЕ ТРИ ГОДИНЕ СТРУЧЊАЦИ КРЕКЕ И КОКСАРЕ У ЛУКАВЦУ ОБАВИЛИ СУ ИСПИТИВАЊЕ И ПРОИЗВЕЛИ ПРОБНЕ КОЛИЧИНЕ БЕЗДИМНОГ ГОРИВА У ПОСТРОЈЕЊИМА ЗА ШВЕЛОВАЊЕ КОКСА У ЛУКАВЦУ. КРЕКА јЕ ТАДА КУПИЛА ЛИЦЕНЦУ ЗАПАДНОНЕМАЧКЕ ФИРМЕ WESSE И УСТУПИЛА ЈЕ ЛИВНИЦИ У ТУЗЛИ ДА БИ ПОЧЕЛА ПРОИЗВОДЊУ ПЕЋИ КРЕКА-WESSE. У МЕЂУВРЕМЕНУ ЛИВНИЦА СЕ ИНТЕГРИСАЛА СА ЕНЕРГОИНВЕСТОМ, А ПОСАО РУДНИКА КРЕКА-БАНОВИЋИ СА ОВИМ ПОГОНОМ НИЈЕ НАСТАВЉЕН. РУДНИК КРЕКА-БАНОВИЋИ САДА УПРАВО ЗАВРШАВА НОВУ ФАБРИКУ ПЕЋИ У БАНОВИЋИМА, СА НАМЕРОМ ДА У ЛУКАВЦУ, ГДЕ ПОСТРОЈЕЊА ЗА ШВЕЛОВАЊЕ КОКСА СТОЈИ, ПРОИЗВОДИ БЕЗДИМНО ГОРИВО.

РУЧНЕ ЛАМПЕ СА ПОНОВНИМ ПУЊЕЊЕМ

НИКЛ-КАДМИЈУМСКЕ БАТЕРИЈЕ КОЈЕ СЕ МОГУ ПОНОВНО ПУНТИТИ УГРАЂУЈУ СЕ У НОВЕ РУЧНЕ ЛАМПЕ КОЈЕ ПРОИЗВОДИ ФИРМА „CADMIUM NICKEL BATTERIES“, STATION ROAD, HAMPTON, MIDDLESEX.

ПОЗНАТ ПОД ИМЕНОМ „SAFTILAMP“ ОВАЈ УРЕЂАЈ МОЖЕ ДА ДАЈЕ ТРАЈНО ОСВЕΤЉЕЊЕ У ТОКУ ДЕСЕТ ЧАСОВА СА ЈЕДНИМ ПУЊЕЊЕМ. УРЕЂАЈ КОЈИ ДАЈЕ ЕНЕРГИЈУ јЕ ЗАПЕЧАЋЕН И ТРЕБА ДА ИМА РАДНИ ВЕК ОД НЕКОЛИКО ГОДИНА.

ШТА ЗНАЧИ УШТЕДА ОД ДВА ПОСТО, (2)

Од сломљене цигле до седамнаест милиона

— АКО БИСМО НА МАТЕРИЈАЛНИМ ТРОШКОВИМА УШТЕДЕЛИ САМО ДВА ОДСТО, ДОБИЛИ БИСМО СЕДАМ НОВИХ КАМИОНА ИЛИ ИСТО ТОЛИКО ДВОСОБНИХ СТАНОВА.

У прошлом броју дали смо приказ уштеда које је могуће остварити на материјалу, електричној енергији, гориву и машини. Вашу пажњу, у овом напису, задржавајмо на уштедама код личних доходака, као и у самој производњи.

Велике уштеде и на личним доходцима

Лични доходци као трошак у укупним трошковима учествују са 18 посто и њихово кретање је од посебног значаја. Уштеде на овом трошку могу се остварити првенствено повећањем продуктивности и то кроз два вида:

— интензификацијом радног процеса која се може остварити бољом организацијом рада, улагањем већих напора у раду и избегавањем застоја и одсуствања. На плану интензификације радног процеса сигурно нису ни приближно испрепљене све могућности, и

— смањењем неоправданых изостанака и честих боловања.

— Тиме се директно утиче на продужење ефективног радног времена. Колико се уштеде на овоме могу постићи најбоље се види из следеће рачуница: повећањем ефективног радног времена за свега 10 минута, добија се за 2,5 процената боље искоришћење радног времена, односно за 2,5 процената се смањују лични доходци као трошак у цени коштана јединице производа. Укупна маса личних доходака за 1970. годину износи 11.837.160,75 динара. Применивши поменуту стоту од 2,5 одсто настала би уштеда од 295.929,02 динара. *Наравно то не значи да ће радници у том случају*

1. Економичност

Елементи	Пре уштеда	После уштеда	Индекс уштеда
Укупан приход	68.672.387,98	68.836.492,48	100,20
Укупни трошкови	66.578.905,91	66.037.771,25	99,10

2. Рентабилност

Добитак	2.093.482,07	2.799.721,23	133,73
Укупни трошкови	66.578.905,91	66.037.771,25	99,10

Рентабилност: добитак и укупни трошкови

Рентабилност: добитак и укупни трошкови	0,0314	0,0424	135,00

3. Продуктивност

Елементи	Пре уштеда	После уштеда	Индекс уштеда
Укупан приход	68.672.387,98	68.836.492,48	100,20
Лични доходци	11.837.160,75	11.641.231,73	98,34

Продуктивност: Однос укупног прихода и личних доходака

Продуктивност: Однос укупног прихода и личних доходака	5,801	5,913	101,93

Седамнаест мера за личну и економску сигурност

Прилози стручњака

Правилник о заштити на раду у грађевинарству садржи доста новина које се морају спроводити. Међутим, оне се само делимично спроводе.

Члан 3 тачка 1 до 17 овог Правилника посебно обавезује радне организације на рутински рад око организовања и уређења градилишта (Израда елабората о организацији и уређењу градилишта везано је за спровођење заштите на раду као интегралног дела технологије грађења). Елaborат о уређењу, организацији и раду на градилишту представља практични програм мера заштите на раду за свако градилиште или објекат ако на градилишту има више различитих објеката по својој специфичности грађења. То значи, да елaborат мора да покрије на документацији што представља његову основну карактеристику а треба да буде заснован на практичним решењима. Баш због тога солидно извршена припрема рада, може се слободно рећи, најбоља је гаранција за успешно извођење и пословни успех.

Елaborат о уређењу и организацији градилишта у погледу затешите на раду обухвата следеће елементе:

- Обезбеђење граница грађалишта према околини;
- Уређење и одржавање саобраћајнице (пролази, прилази, железнице и сл.);
- Одређивање места простора и начина размештања и усклађивања грађевинског материјала;
- Изградња и уређење простора за чување опасног материјала;
- Начин транспортувана, утовара, истовара и депоновања различитих врста грађевинског материјала и тешких предмета;
- Начин обележавања, односно обезбеђења опасних места и угрожених простора на градилишту (опасне зоне);
- Начин рада где се појављују штетни гасови, прашина, бара односно где може настати ватра и друго;
- Уређење електричних инсталација за погон и осветљење на појединачним местима на градилишту;
- Врсте и смештај грађевинских машина и постројења и регулисање обезбеђења, с обзиром на локацију градилишта;
- Врсте и начини извођења грађевинских скела;
- Начин заштите од пада са висине или у дубину;

12) Одређивање радних места на којима постоји повећана опасност по живот и здравље радника као и врсте и количине потребних личних заштитних средстава, односно заштитне опреме;

13) Мере и средства противпожарне заштите на градилишту;

14) Изградња, уређење и одржавање санитарних чворова на градилишту;

15) Организовање прве помоћи на градилишту;

16) Организовање смештаја, исхране и превоза радника на градилишту и са градилишта, и

17) Друге неопходне мере за заштиту лица на раду.

Изнети елементи представљају скуп питања за која се морају наћи најсигурнија, најпоузданija и најоптималnija решења са аспекта, пре свега, сигурности радника извођача и других лица а затим економске сигурности. Због тога, свака од наведених мера тражи својеврсно и студиозно решење, а већина и комплетан посебан пројекат. Одговор и исправно решење сваке од наведених 17 мера представља комплетан елаборат којег се изводи са радовима — руководиоци објекта строго морају придржавати.

На крају да би упечатљивије показали шта ове релативно мале уштеде значе за радну организацију, навешћемо неколико примера:

— Уштедом 70.000.000 старих динара добили бисмо 7 нових камиона или 7 нових двособних станови или повећањем обртних средстава за толику суму избе-

гавамо узимање скупих банкарских кредита.

Ово су само неке могућности за изналажење унутрашњих резерви. Разуме се, оне не остају на папиру или само добра жеља ако се ће колектив не би заложио да их и оствари.

Стеван УЗЕЛАЦ,
дипломирани ек.

ЗА АЛБУМ: МОЈ ЗАВИЧАЈ

СПОМЕНИК ЉУДИМА КОЈИ СУ ВРЛИ ТРЊЕ

На тромеђу између Звежке, Стублина и Великог Поља, пет километара југозападно од Обреновца, крајем ваљевског пута, налази се скроман споменик који је подигнут 1749. године. На њему, између осталог, пише: „Зде почиваје раб божји Николаје Бурђевић...“ Доскора је ту био поред њега још један, исте величине, на коме је само стајало име Андрије Бурђевића, па га је немилосрдна људска рука однела и унишитила.

Овај скроман споменик обележава историјско место где су 1749. године, десет година после несретног београдског мира, два рођена брата Николаје и Андрија, преци познатих јунака из првог и другог устанка Милована и Које Зујаловића, по турској осуди голи и боси, привезани ланцима за стожер и шибани троструким канџама, на чијим се врховима налазило олово, — на том необичном гумну трња у највећим мукама издахнули. На ову свирепу казну осудили су их Турци из Палежа зато што су се у рату између Аустрије и Турске борили против Турака, па кад је закључен београдски мир и северни део Србије поново враћен Турсцима, они се нису „покорили“ него су наставили „беспоштедну борбу“, тј. на свиреп начин убијали Турке, нарочито зулум-харе, па их мртве излагали руглу.

Никола и Андрија били су родом из Звежке. Нико-

ла је у Сремским Карловцима и Бечу учио школу, а млађи Андрија је био селак.

Кад су се овако зверски осветили Николи и Андрији, Турци су извршили на-

сиље над члановима породице, па целу породицу прогонили из Звежке у Туларе.

(Из књиге „Обреновац и околина“ Михаила Матејића)

ВОДЕНИЦА ОСВЕТНИЦА

У Вранићу, на реци Марици (према Дражевцу), налази се већ давно напуштена воденица

у којој се, у првој половини фебруара 1804. на почетку првог српског устанка, одиграо догађај важан за развој буне на дахије.

Кад је Милисав Чамција, после историјске скупштине у Орашићу, запалио са устаницима тursки хан на Окашинама у Врашићу, у тој воденици сељаци су у

били свога субашу, зулум-хара Ибашагу.

Док су сељаци и хајдуци убијали ханције, Ибашага је искочио из запаљеног хана и низ Марицу побегао у ову воденицу. Ту су га сељаци Паун Аронијевић и Михаило Бабић открили и казнили за почињена недела. Због извршене освете над представничком дахијом устаници су ову воденицу назвали Воденица осветница.

Слобода у нашим срцима

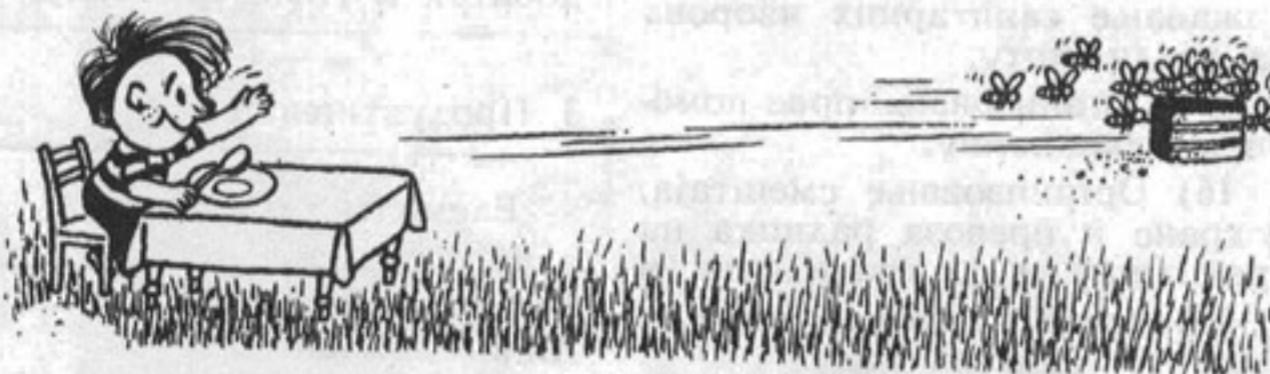
Осећам је у модром таласу планинске реке, у твојим црним дубоким очима, у висинама и пространствима и у шачици безбрежног детета.

— Гле, ти се чудиш! Не знаш кога то осећам свуда око себе, а ја осећам слободу.

Моја домовина је слободна. А све око мене је домовина и све, све око мене је слобода. А много је, много младих у свету који још нису осетили слободу, који знају само за патње, бол и рат. О, многи не знају како је она драгоценна и величанствена и зато, другови, гајимо слободу у најпространијим вртовима, у својим срцима.

Љиљана БОШКОВИЋ, ученица VII-4 разреда Основне школе „Јован Јовановић — Змај“

НАГРАДНИ ЗАДАТAK

Описите догађај који се десио овом малишану. Дајте наслов свом напису, потпишите и пошаљите редакцији на адресу: Инд. грађевинско предузеће „14. октобар“ — Обреновац — за лист. Можда ћете добити награду.

ПЛЕС ЈЕЗЕРСКЕ БАЛЕРИНЕ

На језерском дну живеле су школјке, бисери и корали, који су се, онако црвени, пресијавали у свим дугим бојама. Бисери су као мали грумени сребра осветљавали језеро. Свуда су пролазиле рибе најчуднијих облика и јарких боја. Међу њима, са златном круном на глави, плесала је риба балерина. Имала је дугу лепешаву златну косу. Своје беле, као бисер сјајне руке, пружала је према модрој површини језера, према

месецу који је — окружен звездама — плавио у својој сребрној лаби.

Језерска балерина је певала гласом који је подсећао на славујеву песму, а са њом су певале њене четири другарице. То су биле рибе са плавом косом, а свака је у руци држала драгуљ, док их је у друштву језерске балерине било пет. Уз тиху музiku плес је трајао све до јутра.

Када се огласише први петлови, нестаде модрог језера а ја се пробудих.

Весна ДИМИТРИЈЕВИЋ, ученица V-5 разреда

ЛЕТЊИ ДАН

Полако и јасно буди се са сунцем један летњи дан, жарко чаробан.

И док сјајно јутро умива сав град, цветић отвара главу, меку и плаву и чобан већ тражи хлад.

А у подне кад Сунце врхунац достигне, све опусти, свако свежине тражи, чак је мирно и на градској плажи.

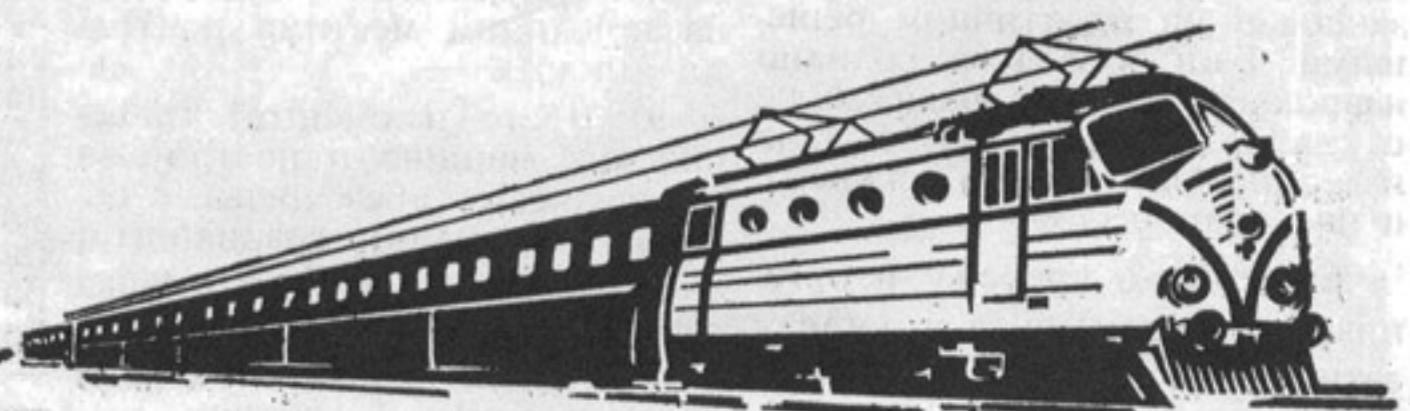
За подневним жаром све је бучније. Напуштају људи одмор и хлад, вредно и брзо свак пријања на рад.

На крају спушта се вече, тихо, чаробно поред модре реке, у парку и трави... крај летњег дана пун је љубави.

Љиљана БОШКОВИЋ, ученица VII-4 разреда

Друга страна

НОВИ ХОТЕЛ, СТАРЕ НАВИКЕ

Друже уредниче,

У нашем предузећу је пре неколико месеци довршен самачки хотел, који је лепо уређен и има потребан комфор. Многи су чекали довршење овог објекта и одахнули су, уселивши се, јер више не морају да зазиреју од приватника. У близини је и менза, па је то још једна повољност за нас самце.

Све је то лепо, али није лепо што су неки од нас дошли у нови хотел са старијим, рекао бих, ружним навикама: долази се касно ноћи и галами, лупају вратима, не затварају славине у умиваонику, коцкају се у собама... Једном речју понашају се као — на улици. Чуо сам да је долазила и друштвена контрола, али не видим неко побољшање.

Ту контрола и не би могла много да помогне, ако ми сами станари не скватимо како да се понашамо, и оканимо се ружним навикама. Кућни ред је на зиду, у ходнику, и треба га не само прочитати.

Захваљујем редакцији на простору, за сада толико.

Н. М. радник

Другарска (не)солидарност

Друже уредниче,

Желим да испричам шта ми се пре неки дан догодило и уједно пожалим. Било је то у суботу-вече, 15. августа. Враћао

сам се кући сам, не слутећи да ме у сред Обреновца чека разбојничка дружина. На углу улице Маршала Тита и Љубе Ненадовића (тај угао је прилично неосветљен) осетио сам да ме је неко ћепао за врат: истог тренутка други се створио испред мене замахнуви. Замахнуо сам и тај други је пао на плочник. У том су излетеши из мрака још четворица непознатих и почели су немилосрдно да ме туку. Бранио сам се колико сам могао, али није било фајде.

После неколико минута, они су, поплашивши се нечега, побегли.

Најчудније ми је то што је на десет корака стајала група грађана и хладнокрно посматрала ову пиратску сцену. Међу њима, веровали или не, и један наш радник.

Бришући крв из носа питао сам га зашто ми није помогао. „Нисам те препознао“, одговорио је кратко.

Ја нисам ни очекивао да неко ступи у битку, ако то не жели, али помоћ се могла пружити виком, дозивањем милиције и томе слично.

Слободан КОВАЧЕВИЋ, возач
Машинског парка

ПРОЧИТАЈТЕ И ОВО

ПЛАСТИЧНА МАСА КАО ЗАШТИТА ОД ВАТРЕ

Ограничења која се односе на азбестне облоге за челичне лукове иду у прилог употреби пластике испуњене керамиком у исте сврхе.

Ограничења за употребу азбеста која већ важе у Nju York Ситију, а чије се увођење разматра и у свим другим местима Сједињених Држава, уведена су због појаве пљућних оболења због азбестне прашине, која се јављају код радника који са азбестом раде.

Постоје две врсте пластичних маса које имају исте ефикасне особине против ватре, мада су знатно скупље од азбеста. Међутим, пластични материјал може да се наноси слободно помоћу спреја, док се азбестне облоге могу постављати само ако радници ове радове изводе у изолованим просторијама уз обавезно ношење маски.

У фирмама „Albi Manufacturing Company“, Rockville, Conn., U.S.A., изјављују да се њихова заштитна материја састоји од винила испуњеног керамиком.

САВЕТУЈЕМО — ПРОЧИТАЈТЕ

Бранко Ђопић:

ДОЖИВЉАЈИ НИКОЛЕТИНЕ БУРСАЋА

Пет нешто из рата. Из нашеј народноослободилачког рата. Пуцају пушке, грувају експлозије ручних бомби пред немачким и усташким бункерима у Босанској крајини. Митраљезац Николетина Бурсаћ (затим десетар и, најзад, командир чете) који се не-пријатељске јуришне одреде. Он је рођен у „љутој Крајини“ и за њену слободу улаже и последњи атом снаге не штеди себе, занемарујући ратне темеље као што су: глад, голотиња, усиљени маршеви и напади на утврђене положаје.

Поднебље је одгојило човека оријашког изгледа, грубог и преког ратника коме је швалски пушкомитраљез тежак који и перце. Међутим, овај ратник је у души, уствари, добројдан и диван друг, човек „голубијег срца“. Та његова наивност нагнаће нас да се до суза наслејмо неком његовом потезу. Ево:

Николетина одрешито заустави Ницу:

— Стој! Па зар ти нијеси зимус погинуо, оца ли ти твога?

— Ама како погинуо? Нијесам брате.

— Лажеш мрцино, како да нијеси?

Михаил Шолохов:

ЧОВЕКОВА СУДБИНА

Песник „Тихог Дона“, као популарно данас називају великане новије руске књижевности прославио се „Тихим Доном“, „Узoranom leđinom“ и збирком новела и приповедака из отаџбинског рата, међу којима се истиче и кратка прича (по њој је снимљен и филм) „Човекова судбина“. По сазији уметничке вредности она најдамашује сва његова дела створена за време ота-

РЕЧ-ДВЕ СА ЧЛНОВИМА КОЛЕКТИВА

РАЗУМЕВАЊЕ ЗА ДРУШТВЕНИ СТАНДАРД

Лиљана Игњатовић, руководилац радне јединице Друштвеног стандарда, ради у нашем предузећу тек нешто више од три месеца. Завршила је Вишу педагошку школу за економику домаћинства у Земуну. До долaska на ову дужност водила је групу за исхрану Покрајинског центра за унапређење домаћинства у Приштини, а потом, као технolog, у Смедеревској Паланци.

Међутим, време од само три месеца није било мало да организацији рада, а посебно у начину припремања хране ове радне јединице уведе многе новине и постигне запажене успехе. То је био повод да јој се обратимо са неколико питања.

— Ви сте овде затекли врло уређен ресторан друштвене исхране, да ли је и храна одговарала савременим стандардима?

— Па, видите, овде су се користили нормативи угостиштва и избор хране је био врло сиромашан. Уствари, спремalo се једно јело за дан, а у току неделе та су јела била три пута пасуљ, два пута кромпир и једном гулаш. Првих петнаест дана пратила је сама рад и примедбе радника и утврдила, поред осталог, да су радници малтене задовољни оваквим избором јела иако је крајње сиромашан и неподобан за здравље и кондицију људи.

— И више прве мере?

— Увођење нових норматива, већи избор јела у току дана и недеље.

— Је ли било резултат?

— Не нарочито у почетку. Абоненти су често прихватавали мешано поврће, шаргарепу, а о карфиолу и да не говорим. Сада је ситуација далеко боља, већи избор јела учинио је своје.

— Имате ли стручних радника?

— То је један од проблема. Овде раде већином неквалифицирани радници, са дужим стажом. Али зло није у степену квалификованих, већ у навикама да се јело треба да се прави на „опробаним стари начиним“, како се прави и у домаћинству, па се нерадо извршавају моји налози и рецептуре. Срећна је околност у свему томе да су то необично вредни радници и никада не праве питање ако у интересу успеха треба радити и дуже.

— Имате ли стручних радника?

— То је један од проблема. Овде раде већином неквалифицирани радници, са дужим стажом. Али зло није у степену квалификованих, већ у навикама да се јело треба да се прави на „опробаним стари начиним“, како се прави и у домаћинству, па се нерадо извршавају моји налози и рецептуре. Срећна је околност у свему томе да су то необично вредни радници и никада не праве питање ако у интересу успеха треба радити и дуже.

— Имате ли стручних радника?

— То је један од проблема. Овде раде већином неквалифицирани радници, са дужим стажом. Али зло није у степену квалификованих, већ у навикама да се јело треба да се прави на „опробаним стари начиним“, како се прави и у домаћинству, па се нерадо извршавају моји налози и рецептуре. Срећна је околност у свему томе да су то необично вредни радници и никада не праве питање ако у интересу успеха треба радити и дуже.

— Имате ли стручних радника?

— То је један од проблема. Овде раде већином неквалифицирани радници, са дужим стажом. Али зло није у степену квалификованих, већ у навикама да се јело треба да се прави на „опробаним стари начиним“, како се прави и у домаћинству, па се нерадо извршавају моји налози и рецептуре. Срећна је околност у свему томе да су то необично вредни радници и никада не праве питање ако у интересу успеха треба радити и дуже.

— Имате ли стручних радника?

— То је један од проблема. Овде раде већином неквалифицирани радници, са дужим стажом. Али зло није у степену квалификованих, већ у навикама да се јело треба да се прави на „опробаним стари начиним“, како се прави и у домаћинству, па се нерадо извршавају моји налози и рецептуре. Срећна је околност у свему томе да су то необично вредни радници и никада не праве питање ако у интересу успеха треба радити и дуже.

— Имате ли стручних радника?

— То је један од проблема. Овде раде већином неквалифицирани радници, са дужим стажом. Али зло није у степену квалификованих, већ у навикама да се јело треба да се прави на „опробаним стари начиним“, како се прави и у домаћинству, па се нерадо извршавају моји налози и рецептуре. Срећна је околност у свему томе да су то необично вредни радници и никада не праве питање ако у интересу успеха треба радити и дуже.

— Имате ли стручних радника?

— То је један од проблема. Овде раде већином неквалифицирани радници, са дужим стажом. Али зло није у степену квалификованих, већ у навикама да се јело треба да се прави на „опробаним стари начиним“, како се прави и у домаћинству, па се нерадо извршавају моји налози и рецептуре. Срећна је околност у свему томе да су то необично вредни радници и никада не праве питање ако у интересу успеха треба радити и дуже.

— Имате ли стручних радника?

— То је један од проблема. Овде раде већином неквалифицирани радници, са дужим стажом. Али зло није у степену квалификованих, већ у навикама да се јело треба да се прави на „опробаним стари начиним“, како се прави и у домаћинству, па се нерадо извршавају моји налози и рецептуре. Срећна је околност у свему томе да су то необично вредни радници и никада не праве питање ако у интересу успеха треба радити и дуже.

— Имате ли стручних радника?

— То је један од проблема. Овде раде већином неквалифицирани радници, са дужим стажом. Али зло није у степену квалификованих, већ у навикама да се јело треба да се прави на „опробаним стари начиним“, како се прави и у домаћинству, па се нерадо извршавају моји налози и рецептуре. Срећна је околност у свему томе да су то необично вредни радници и никада не праве питање ако у интересу успеха треба радити и дуже.

— Имате ли стручних радника?

— То је један од проблема. Овде раде већином неквалифицирани радници, са дужим стажом. Али зло није у степену квалификованих, већ у навикама да се јело треба да се прави на „опробаним стари начиним“, како се прави и у домаћинству, па се нерадо извршавају моји налози и рецептуре. Срећна је околност у свему томе да су то необично вредни радници и никада не праве питање ако у интересу успеха треба радити и дуже.

— Имате ли стручних радника?

— То је један од проблема. Овде раде већином неквалифицирани радници, са дужим стажом. Али зло није у степену квалификованих, већ у навикама да се јело треба да се прави на „опробаним стари начиним“, како се прави и у домаћинству, па се нерадо извршавају моји налози и рецептуре. Срећна је околност у свему томе да су то необично вредни радници и никада не праве питање ако у интересу успеха треба радити и дуже.

— Имате ли стручних радника?

— То је један од проблема. Овде раде већином неквалифицирани радници, са дужим стажом. Али зло није у степену квалификованих, већ у навикама да се јело треба да се прави на „опробаним стари начиним“, како се прави и у домаћинству, па се нерадо извршавају моји налози и рецептуре. Срећна је околност у свему томе да су то необично вредни радници и никада не праве питање ако у интересу успеха треба радити и дуже.

— Имате ли стручних радника?

ДОБРОДОШЛИ У КОЛЕКТИВ

Отишли (Јул)

- Стојановић Живан,
- Давидовић Јован,
- Димовски Стојан,
- Илић Јован,
- Бошковић Миодраг,
- Вићентијевић Борбе,
- Инђић Милан,
- Стаменковић Савка,
- Гладовић Војислав,
- Гладовић Златомир,
- Митровић Ранко,
- Фолић Александар,
- Стефановић Љубина,
- Јовановић Миленија,
- Милошевић Живан.

РЈ ДРУШТВЕНИ СТАНДАРДА

Дошли (Јул)

- Павловић Оливера,
- Лазић Верица.

РЈ УПРАВА ПРЕДУЗЕГА

Дошли (Јул)

- Којовић Младен.

У РЕСТОРАНУ ДРУШТВЕНЕ ИСХРАНЕ

Нови ценовник

На последњој седници управног одбора (17. августа 1970.) донесена је одлука о утврђивању продајних цена јела и пива у радној јединици Друштвени стандард. Ево ценовника:

— ћевапчићи — порција	400 ст. дин.,
— ражњиви 1 ком.	250 ст. дин.,
— вешалица	600 ст. дин.,
— свињска крменадла	450 ст. дин.,
— свињски бубрег	350 ст. дин.,
— свињска цигерица	450 ст. дин.,
— салата	50 ст. дин.,
— парче хлеба	20 ст. дин.,
— пиво — flaša	160 ст. дин.,
— сок густи	80 ст. дин.,
— сок обичан	60 ст. дин.,
— кобасица — пар	500 ст. дин.,
— пљескавица од 10 ћевапчића	400 ст. динара

Цене важе од 8. августа 1970. године.

ГОЛИША ВЕ РУБРИКЕ

Не може се рећи да ја не учествујем у раду збора наше радне јединице. Редовно долазим на састанке, увек гласам, па понекад, богами, и дискутујем. То што увек не прочитам материјале за састанак или не саслушам уводно излагање референта и није неки нарочити грех. Уосталом и многи други набу да у то време прелисташу дневни лист или неку рејвију, да заједнички погледају рубрике као што су: „Последња звезда јутра“ или „Жена је жена“, и то их одмори и добију, у неку руку, надахнуће за боли и продубљенији рад. А и како ћеш пратити та уводна излагања или материјале када су претрпани цијрама!

Уосталом, боље је и то (мислим да на састанку прочитам

ИЗ РАДНИХ ЈЕДИНИЦА

ДРУШТВЕНИ СТАНДАРД — ОБРЕНОВАЦ: — У саставу Друштвене исхране почeo је од 1. августа ове године да ради роштиљ. Тако радници предузећа могу добити специјалите (рађњиће, ћевапчиће, вешалице, домаћу кобасицу, цигерицу и друго) по знатно јевтинијим ценама него у угоститељским ресторанима. Цене неким специјалитетима ниже су чак и за 50 посто.

Иницијатива за отварање роштиља потекла је од радника који раде у другој смени. Они наиме завршавају смени у 19 часова, а менза ради до 18. Овим је омогућено да и друга смена може после рада да добије оброк укусне и јефтине хране.

ВАЉЕВО: — Доскора је у ваљевском погону један од проблема био смештај радника, нарочито повремених и теренских, којима се морало обезбедити преноћиште код приватних закуподаваца.

Недавно је довршена адаптација једног дела фабричких просторија којом је добијено пет просторија са укупно 15 постеља. На тај начин задовољене су тренутне потребе за смештајем радника. (ДП)

ОБРАЧУН ЛИЧНИХ ДОХОДАКА: Управни одбор ИГП „14. Октобар“ је на седници од 17. августа разматрао остварене резултате пословања за VII месец, по радним јединицама, и на нивоу предузећа, на основу којих је требало донети одлуку о исплати личних доходака за тај месец.

Пошто је том приликом констатовано да неке обрачунске и радне јединице нису извршиле плански задатак, то је одлучено да информација о пословању иде појединачно на савете радних јединица и да сами савети донесу одлуку о висини и исплати личних доходака.

штампу) него да задремам као што се то дешава Мики „Тупом“. Он је увек предмет подсмејања због те своје слабости. Наиме, Мика на састанку заузме озбиљан став, извади бележницу, налакти се на сто (али заузме и добар склон) и као почне да прати састанак, јубљивши се и шарајући орнamente по блоку. И онда се по обичају догађа најинтересантнија сцена која развесели и тргне сваки наш скуп. У Микиној близини увек се нађе Бока, звани „Подвала“ и помно га прати. Мика неко време слуша, „прави прибелешке“, а очи му се полагају затварају. Међутим, он никада не затвори очи потпуно, и по томе га не можеш открити да ли је у сну или на јави. „Подвала“ му је пронашао жицу. Он прати Микину оловку и када оловка, после све споријег кретања по блоку, стане — значи Мика се пренео у царство снове. Онда га Бока лутне специјално припремљеном шибом по носу и Мика дрекче:

— А! Слажем се...

Разлегне се смех, а то је о помена и за председавајућег да пређе на гласање.

У току 18, 19 и 20. VIII 1970. ку да се лични дохоци за сва године одржани су састанци савета радних јединица и на њима је одлучено о исплати личних доходака.

Радна јединица за производњу грађевинског материјала (Циглана Обреновац и Циглана Ваљево) није извршила план за VII месец и Савет ове јединице одлучио је да се лични дохоци исплате како су и обрачунати по радним налозима, а да се због неизвршења плана ради једне недеље (један дан) у овом месецу, у оба погона.

Разматрајући извештај о пословању свих грађевилишта у радној јединици грађевинске оперативе Београд, Савет ове радне јединице је донео одлуку

Причвршћивање за бетонске површине

Експандујући закивак за фиксирање уређаја за бетонске подове, зидове или таванице, изнела је на тржиште једна фирма из Велике Британије.

Овај закивак, како се тврди, не захтева бушење претерано великих рупа, и омогућава да отвор рупе у фиксирајућој фланши једног дела уређаја или машине буде коришћен као подлога. Тако је избегнута потреба да се уређај право постави на место и означе места закивака, затим уклањање уређаја и бушење рупа и поновно постављање уређаја изнад рупа и фиксирање.

Закивци се испоручују под заштићеним именом „Ин-Сит“ у седам различитих пречника и у две дужине за сваки пречник.

Спајање глатких цеви може вршити и полуквалификован радник, а тврди се да се смањују и трошкови и време. Спајање се врши помоћу шупљег унутрашњег муфа од гуме у који се упумпава течност под притиском од 284 либра на квадратни инч, преко једног спољњег вентила.

Постоје три основна типа спојева: стандардни спојеви за канализационе цеви, спојеви отпорни на високе температуре, и индустријски тип за хемијске цевоводе.

Мерење раздаљина

Помоћу усавршеног модела уређаја за мерење раздаљина називаног „Ландлог“ очитавање се могу вршити и у јардима и у метрима.

Овај модел се може вући иза возила при брзинама већим од 30 миља на час, и најчешће је користан за такве радове у грађевинарству као што је изградња путева. Иначе се може употребити још и у пољопривреди за мерење површина које треба да се прскају или бубре.

Издвојени електронски читач, који се такође може добити, омогућава очитавање у вучном возилу, док се ово креће.

ТУЂИ ХУМОР

